

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Hud poraz klerikalne S.L.S. v Ljubljani.

Nekaj se mora priznati našim klerikalcem: diči jih nenavadna predrznost in bahavost, bahavost, ki je pri njih voditeljih dobro preračunjena. Z neprestanim hvalisanjem so vzbudili med širokimi množicami svojih kupljenih ali nerazsodnih prištevov prepričanje, da so nepremagljivi. Ta predrzna bahavost, ponavljana dan za dnem na vsakem shodu, v vsakem časopisu in pri vsaki priliki, je imela primeren učinek tudi na klerikalne nasprotnike, posebno na nas, neodvisne ljudi, po deželi. S. L. S. se je od leta 1908., odkar je zavladala, s svojo brezobzirnostjo, s svojim spretnim zatajevanjem neuspehov in napihovanjem vsakega najmanjšega uspeha obdala z žarečo glorijo **vsegamogočnosti**. Preveč smo jim verjeli, preveč se dali oslepiti. **Moč klerikalne stranke je tičala pred vsem v malodušnosti nas, njih nasprotnikov.**

Da ta moč ni bila resnična, da je bila napihnjena, se je kmalu pokazalo:

Začele so govoriti številke. Najpred številke ogromnih deželni primanjkljajev: **poldrugmilijon kron primanjkljaja** izkazuje deželni proračun za leto 1911, **za 280.000 kron več, kot so klerikalci sami računali.**

Dobro se je zdelo ljudem, dokler so govorile številke klerikalnih obljub. Kaj se ne bi! Med in mleko so obljubovali zadolženi kranjski deželi. **Govorica številke je pa začela odpirati ljudem oči.**

Za številkami primanjkljajev so se pa oglasile v torek pri ljubljanski volitvi **številke volilnih glasov**, posledice govornice številke iz deželnega gospodarstva, izpregovorjene z usti Šukljetojeve brošure.

Prvim znakom **gospodarskega poloma** se je pridružil prvi znak **političnega poloma**, tako jasen, da je S. L. S. lahko strah. Poglejmo: Proti naprednjakom so pastopile **tri nasprotni stranke**: klerikalci, Nemci in socijalni demokratje. Klerikalci so razveljavili ob Novem letu mandata pravilno voljenih ljubljanskih poslancev Reiserja in Ribnikarja, računajoč tako: med tem dosežemo od vlade, da bo volilo v mestu okrog 600 okoličanov, ki so po večini naši, in pri novi volitvi zavojujemo tudi Ljubljano. A kako so se vrezali! **Napredna kandidata Reiser in Ribnikar sta dobila okrog tisoč glasov več, kot klerikalna, a okrog 400 glasov več, kot vse tri nasprotni stranke skupaj.**

Klerikalci so z gotovostjo pričakovali, da spravijo naprednjake vsaj v ožjo volitev, tako, da se dr. Šusteršič niti na Dunaj ni odpeljal na delegacijsko zborovanje, temveč na dan volitve ostal v Ljubljani. Sedaj pa **tak polom!** Kaj takšnega pač klerikalci niso pričakovali! Okoliških **novih volilcev je bilo okrog 600, klerikalni glasovi so pa narasli le za kakih 200.** Kje je torej **400 okoliških volilcev? Ali se tudi na kmetih že ljudem dani? Če primerimo odstotno število glasov napredne in klerikalne stranke pri treh zadnjih volitvah za deželni zbor, vidimo sledeči rezultat:**

Dne 6. maja 1911 so dobili naprednjaki 51,70%, klerikalci 28,63%; dne 30. oktobra 1911 so dobili naprednjaki 54,96%, klerikalci 24,62%; **sedaj so dobili naprednjaki 55,50%, klerikalci pa 28,60% glasov.**

Število naprednih glasov torej neprestano rase, število klerikalnih pada.

Kmetje, šlo se je sicer za dva mestna mandata. Toda izid teh volitev je tako pomemben za celo deželo, da ga mora biti vsak neklerikalec vesel. Saj nam priča, kako smo **precenjevali vpliv in uspešnost klerikalne strahovlade. Tok časa se ne da ustaviti!** Vprašajmo se samo tole: kaj nastane po deželi, ko dobe klerikalni volilci duhat **sad prekrasnih obljub klerikalne S. L. S., v obliki zvišanja deželnih doklad?** Vprašajmo se: Kaj je naša naloga, česa naj se naučimo iz teh znamenj? Ničesar drugega, kot tega: **Glejmo, da bomo pripravljeni na tiste čase, ko se začne polom klerikalne politike tudi po kmetih.** — **Glejmo, da se pripravljamo na to že sedaj s snovanjem kmečkih organizacij, ki nastopijo s svojimi trdno sklenjenimi četami, z jasno določenim programom takoj, čim**

nastane razsulo po svojih besedah in nasilstvih velike, po dejanskih uspehih pa neznačne S. L. S.!

Razpad klerikalne stranke sam po sebi bi še ne pomenil dosti, kvečjemu konec nasilstev in zapravljenosti. To pa ne zadostuje! Mi hočemo in potrebujemo kaj dobrega vstvarjati, hočemo napredka, hočemo boljših časov!

Učimo se prav brati takšna znamenja časa, kot je **sijajna napredna zmaga in polom klerikalcev v Ljubljani, da nas čas ne najde nepripravljene, kadar razmere dozore; berimo v takih znamenjih pred vsem tale dvojni poziv: Po koncu glave, proč z malodušnostjo! Vsi v kmečke organizacije!**

Značaja je potreba!

(Dopis s kmetov.)

Človek, ki gre po svetu, občuje s prijatelji in znanci, sploh občuje z ljudmi, spozna njih naravo, njih dobrosrčnost, ali pa nasprotno, njih hudobnost. Usoda odloči vsakemu, da mora iti svoj čas, pa gotov čas med svet, potem pa, ali že v zgodnji mladosti, ali pa že v moških letih, stremeč za svojimi cilji, — za svojim kruhom. Človek pa, ki hoče trdno korakati po svoji začrtani poti, mora imeti v sebi **trden, moški značaj.**

Kaj pa je značaj?

Pod besedo »značaj« razumemo vse one lastnosti posameznega človeka, ki se nam kažejo v njegovih delih **v celem njegovem življenju.** Od časa, ko se človek zave pameti, pa do smrti, si vedno prisvaja hote ali nehote novih lastnosti. Vsem vplivom vnanjega sveta je človek pač najbolj izpostavljen v dobi mladosti. Ko pa je dosegel moško dobo, takrat pa je bolj nedostopen tem vplivom in takrat se lahko reče, da ima svoj lasten značaj v pravem pomenu. Ker pa so lastnosti dvoje vrste; dobre in slabe, razlikujemo tudi ljudi, **dobrega in slabega značaja.** Slabih značajev je premnogo in ni jih treba iskati dolgo, da se jih pozna dovolj. Žalostno je le, da je bolj potreba iskati dobrih, trdnih

značajev, ako jih hočemo poznati dovolj in da so pravzaprav le ljudje z vsemi dobrimi značajmi, oziroma lastnostmi izjeme, dočim bi bilo vendar želeti, da bi bilo narobe. Značajnega imenujemo v pravem pomenu besede onega, ki združuje v sebi **le dobre lastnosti**. Značajen je oni, ki vedno vse dela in govori **enako**, ki ne obljublja danes tega, česar se jutri že kesa; ki ne govori danes to, kar jutri preklicuje, kateremu je resnica čast in poštenje več, kot denar in ako treba, več kot sreča in življenje. Značajen mož se ne sme strašiti nobenih muk in ovir, ki se mu stavijo na pot. Saj pravi značaj se vedno pokaže v **nesreči in preganjanju**. Kateri junak pa, ki ga nam omenja zgodovina kot značajnega moža, ni trpel preganjanja zlobnih in sebičnih mogočnikov! Vsi misleči duhovi so se borili neprestano z ozkosrčnimi ljudmi, ki so vse, kar se ni vjemalo z njihovimi predsodki, preganjali kot zmoto in laž. — Mnogo jih je, ki so zmagali samo s svojo jekleno značajnostjo vse, ter se celo žrtvovali za svoje ideje; ki pa jih še sedaj poznamo ne kot mučenike, le kot učenjake, na grmadah in po ječah pokončane.

Ako pa trezno premislimo današnji obstoj glede značajev vsakega posameznika in primerjamo na preminule zgodovinske junake, uvideli bi, da smo v tem oziru daleč zadaj in da gremo še neprestano nazaj. Kakor smo že rekli, da nam ni treba iskati slabih značajev dolgo, da jih poznamo dovolj. Saj nam je lahko uvideti, koliko je takih mož, ki se štejejo, da so možje, v resnici pa niso možje in niso vredni nositi moškega imena, ter nimajo v sebi popolnoma nič, ali pa vsaj malo moškega značaja. Poglejmo malo, kaj bi bilo in kaj bi ne bilo, ako bi bil vsak mož značajen in res v vsaki stvari premišljen ter bi znal misliti sam s svojo glavo. **Ne bilo bi toliko pravd**. Le pomislimo, koliko in koliko je pravd, **ki niso vredne pipo tobaka**. Ako bi bili ljudje splošno značajni, bi se ne pometalo toliko denarja za nepotrebne pravde za oslove sence. **Ne bilo bi tudi toliko sovraštva**. Značajen mož se ne bo **nikdar preklal in pričkal s svojim sosedom**, ker to ni taktno in ni značajno. — Značajno je, **ako ni kaj prav**, povedati ob kratkem **jedrnato in pa moško**. Skratka, bili bi možje v **zastopnosti** in vsi bi držali **kot en steber z združenimi močmi**. Mož, ki je značajen, zna tudi misliti **s svojo glavo** in ne da se pregovoriti danes temu, jutri drugemu ter ne pusti, da bi mu ubijali v glavo politično mišljenje **drug**, ampak bo znal **sam soditi in presoati**, kaj je prav in kaj ni prav, kje je bolje in kje je slabše, sploh, znal bi misliti s svojo glavo in stremil bi za onimi cilji, ker je prepričan, da bo našel lepšo bodočnost in da bo pripravil svojim potomcem lepše in boljše čase. In kadar bo zavlada značajnost, bo zavlada tudi »narodno - napredna stranka« in zato krepimo v sebi **trden in moški značaj** in potegnili bomo za sabo vse one

dremajoče, strahopetne in od »farjev« zapeljane revčke, ki se tresejo in trepetajo pred črno sukno in se boje pekla, hudiča in vseh teh groženj, s katerimi jim prete farizejski maziljenci. Zato pa ponovno-krat: »Značaja je potreba!«

Napreden kmečki mladenič.

Razgled po svetu

Delegacije.

Delegacije je ona skupna avstrijsko-ogrsko zbornica, kjer obravnavajo odposlanci skupne zadeve obeh državnih polovic, Avstrije in Ogrske, zlasti vojne zadeve in zunanjo politiko. Delegacije so te dni začele zborovati. Glavna pesem, katero sta pela tam vojni minister in mornariški poveljnik, je pesem o potrebi krepkega vojnega brodogojstva. Za letos se menda nekoliko oddahnemo glede vojaških bremen, zato da bomo — tembolj pokrepčani za velikanska bremena, ki nas čakajo. Draga je pač nekoliko naša veledržavniška slava, ki bi jo bila lahko naša diplomacija dosegla cenejše, če bi bilo manj rožljanja z orožjem, pa — več soli v glavi!

Vojna na Balkanu.

Vojne vesti so sicer nekoliko ponehale, vendar pa pomenijo baje le mir pred viharjem. Balkanske države: Bolgarska, Srbija, Črna gora in Grška so sklenile zvezo, da se bodo podpirale. Najbolj kritičen čas bo menda med 6. in 14. prihodnjega meseca. Početkom vojne bodo imele te države na bojišču 470.000 mož pehote, 100 eskadronov in 1600 topov. To bodo aktivni vojaki. Ta armada se lahko zviša na 700 do 800 tisoč mož. Bolgarska lahko vso mobilizacijo izvede v 16 dneh. — Turki postavijo na bojišče takoj v prvem hipu 440.000 mož pehote, 125 eskadronov konjice in 860 topov. Če bi se posrečilo vojno nevarnost za jesen preprečiti, izbruhne vojna potem na spomlad. Tako pravijo tisti, ki prorokujejo politično vreme.

Panamski prekop.

Panamski prekop med Južno in Severno Ameriko prepluje baje prva ameriška vojna ladja 15. septembra 1913, za splošni promet ga otvori leta 1914. Stroške za zgradbo prekopa cenijo na 375 milijonov dolarjev, torej na okroglo 1800 milijonov kron.

Slovenija

s **Ciril-Methodova družba**. Pomen te naše šolske družbe za ohranitev slovenske dece slovenskemu rodu je pač jasen vsakomur, komur je jasen pomen mladine za narodovo bodočnost, o čemur smo že večkrat govorili v »Slovenskem Domu«. Pred enim tednom je priredila družba v Trstu

svoje letno zborovanje. Družba je zadnje čase osredotočila svoje delovanje na Trst. Uspehi so bili **prav krasni**: pred so se otroci slovenskih naseljencev poitalijančili, sedaj ostajajo Slovenci. Posledice: število Slovencev v Trstu se neprestano množi, tako, da jih je dandanes v Trstu in okolici okrog **70.000**, da je torej Trst **največje slovensko mesto**.

Bilo je tedaj prav umestno, da je šla naša družba letos zborovat na kraj, ki najlepše dokazuje njeno korist s tamošnjimi **uspehi**. Natančnejše poročilo o zborovanju in o delovanju družbe so prinesli naši dnevnikarji in je objavi družba sama. Omenimo naj le nekaj glavnih podatkov. — Na Kranjskem ima družba 7800 članov, na Štajerskem v 79 podružnicah 4400, na Koroškem 10 podružnic z 250 člani, na Goriškem 47 podružnic z 2250 člani. — V Trstu je 17 podružnic in 1900 članov, v Istri 3 podružnice z 200 člani, na Dunaju dve podružnici s 130 člani. Vseh podružnic ima družba **265, članov okrog 17.000**. Družba je vzdrževala lani **37 šol s 37 razredi**. Njene šolske zavode je pohajalo **3124 otrok**. **Učnih moči je bilo 32**. — **Podpirajmo prekornostno družbo, ker deluje s tem za boljšo bodočnost Slovencev**. Darujmo vsak po svojih skromnih močeh, ker več zaleže nešteto vinarjev, kot malo kronic. **Saj dajemo to za izobrazbo slovenskih otročičev!**

s **Lep uspeh**. Cvetlična dneva v Gorici izkazujeta **1300 kron čistega dobička**. Pri vseh cvetličnih dnevih se je nabralo za našo šolsko mladino **okrog 12.000 kron**.

s **Nekaj iz kranjske politične zgodovine**. Od leta 1880. do 1895. je bila v kranjskem deželni zboru na krmilu klerikalno-nemška zveza, od leta 1895. do 1901. so imeli večino naprednjaki, v zvezi z veleposestniki, od leta 1901. do 1908. so delali klerikalci obstrukcijo, da deželni zbor ni mogel delovati. Od leta 1908. do danes vlada klerikalna S. L. S., ki je napravila v teh **štirih letih ogromne milijone pufa**. Ko je prevzela leta 1908. od **naprednjakov deželno blagajno, je po pričevanju plem. Šukljeta samega, dobila v roke urejene finance**. — **Lanskega leta so nam pa klerikalci prigosodarili že za poldrug milijon primanjkljaja**.

s **Napredna organizacija na deželi**. Dne 22. sept. t. l. je imelo svoj prvi občni zbor »**Gospodarsko napredno društvo v Zagorju**«. Natančnejše poročilo glej v »Zagorskih novicah«. Opozorjamo še posebej tu na to organizacijo in njen pomen, ker je iz dopisa razvidno, kako potrebne in koristne so takšne organizacije za kmete, obrtnike itd. po kmetih. Kaj pomaga, zdihovati in zabavljati potem, ko se nam je že enkrat krivica kje zgodila. Organizirajmo se, da bomo z organizacijami krivice lahko že v naprej **preprečili**. Vzemimo si za vzgled vrle Zagorce in osnujmo si organizacije po **vseh slovenskih občinah!**

o Ljubljanska okolica o

lj **Iz Št. Vida.** Gasilno društvo v Dravljah priredi v nedeljo, 29. septembra t. l. veliko vinsko trgatavo ob 4. popoldne v prostorih g. Šušteršiča po domače **pri Slepem Janezu** v Žapužah. Spored: Srečolov, korjandoli korzo, petje, ples in prosta zabava. Ob 6. prihod viničaric in viničarjev v narodnih nošah z županom in godcem na čelu. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih cevi, se preplačila hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

lj **Iz Št. Vida.** V zadnji zahvali tel. društva Sokol je pomotoma izostalo ime g. Železnikove, ki je tudi načelovala paviljonu za jestvine. Pomota se je zgodila iz tehničnega vzroka na ta način, da je pri sestavljanju stavka del istega odpadel.

lj **Iz Št. Vida.** Pri zadnji sokolski veselici sta darovala g. Cirmanova iz Št. Vida (pri Lorencu) in g. Šušteršič iz Žapuž (Slepi Janez) vsak po sod vina za prireditelje. S tem sta oba pokazala, da jim je na srcu sokolska in napredna stvar. Priporočamo tedaj obe gostilni toplo naprednemu občinstvu in izletnikom iz Ljubljane.

lj **Št. Vid nad Ljubljano.** Klerikalni požigalec, o katerem smo že zadnjič poročali, je od tukajšnjega ljudstva splošno osumljen, da je tudi v Tomačevem zažgal. To je zelo verjetno, ker je bil za časa požara v Tomačevem zaposlen. Istotako je tudi na sumu, da je ubil poštenega naprednega fanta Baštolca, katerega so pred poldrugim letom našli na cesti ubitega. Upajmo, da se posreči sodni preiskavi dognati, kaj je na tem resnice.

lj **Iz D. M. v Polju.** Imel sem orožne vaje proti Zalogu. Poročnik mi je naročil, da naj počakam pri prvi kapelici na desno proti Zalogu. Oziram se na levo in desno, ali kapelice ni bilo nikake opaziti. Ko pa pride gospod iz Zaloga mimo, se obrnem do njega in ga prašam, kje da je tista kapelica na desno proti Zalogu. Ali on se mi zasmeha in mi odgovori: prijatelj, pri nas je tako, da prodajo tudi Boga. Jaz kot nevednež ga prestrašeno gledam in ga zopet vprašam, kaj pomeni to, in on mi odgovori: Slučaj je ta, tukaj se je delala železnica do Vevške tovarne in tovarna je kupila zemljišče od dotičnih posestnikov in prodala se je tudi kapelica za približno čez **900 kron.** Dotični posestnik, obenem tudi občinski odbornik, je denar vtaknil v žep, na mesto kapelice je pa pustil na svojem travniku ležati samo en velik kamen za spomin, da je bila tukaj postavljena enkrat kapelica. To dajem na znanje vam, kateri bode imel tukaj orožne vaje, kakor sem jih imel jaz, da se naj le ozira na tisti kamen, da ne bo predaleč zašel, kakor bi bil jaz kmalu. To se je zgodilo pri D. M. v Polju, v najbolj klerikalni občini ljubljanske okolice. — Reservist.

lj **Dev. Mar. Polje.** Cela Kranjska in gotovo še tri sosedne vasi bodo vedele, da imamo mi, in mi sami, med našimi zidovi toli imenitno — slavno oslovsko — pardon — sem hotel reči orlovsko bando. Kako imenitno ista svira, ve vsakdo, kateri je imel že nesrečo, da jo je slišal. Največjo in najtežjo trobento celega krdela imel je pa ta fest fant Tone, Čmajžarjev Tone, da bodete vedeli. In ker je pa tako dobro trobil, bila mu je mila — razun drugih enakovrstnic — tudi Bogumila Pavlina Pokovc, po domače Cenetova. Ali gorje! — Beseda je meso postala, in bo med nami prebivala. A Tone, ta grdi Tone je, kakor hitro je za to nesrečno srečo zvedel, pobral svoja šila in kopita, ter odšel na Nemško in pustil svojo milo Bogomilo na Kranjskem. Starši naših junaških oseb se jako vesele pričakujočega prirastka, in sicer že iz tega vzroka, da tako vzorni rod, kakor je Čukarija, Bogomile in druge enakovrstne zalege, tako hitro — in brez slave — ne izmro. Ta slučaj priobčujemo v premislek in svarilo tistim staršem, ki iz verskih ozirov prepustčajo svoje hčere farovškimi političnimi družbam, da se mogoče enemu ali drugemu očetu odpro oči, v kakšni nevarnosti je njegova hči v tej »sveti« in »bogu mili« družbi.

lj **Iz Dev. Mar. Polja** se nam poroča: Zopet odlomek, tihoč se sleparij pri bivših občinskih volitvah v naši vasi. Pri oddaji glasov je bilo, kakor se je to pozneje po naključju zvedelo, jako veliko glasov za posestnika Andreja Aušiča iz Sneberij, h. št. 9 oddanih. Ker je pa ta mož poštenjak, je razumno, da bi bil klerikalcem zelo na potu, ako bi dobil večino, sklenili so zatoraj, ker so bili tako lepo med seboj (v volilno komisijo namreč niso pripustili niti enega narodno mislečega moža) še enkrat — seveda po klerikalno — glasovnice pregledati, a glej ga spaka, še vedno je imel mož večino, šele ko se je v tretjič po znanem receptu prerevidiralo glasovnice, prišel je ta nebodigatreba v manjšino — in rešena je bila domovina. In ti brezverski liberalci vedno trde, da se dandanes čudeži več ne dogajajo. Ako pa ta zagoneten slučaj le ni bil čudež, to nam lahko razjasni slavno c. kr. okr. glavvarstvo, katero ima vse oddane volilne listke, torej tudi te z prečrtanim Aušičevim imenom shranjene, ako je le voljno, svoje zvite paragrafe tudi enkrat proti — ah tako nedolžnim — klerikalcem vporabiti.

Belokranjske novice

bk **Iz Semiča.** Slučajno sem dobil »Domoljubove« številke v roke, in sicer št. 33., 35., 36., ki prav po eseeski navadi napada semiške Sokole itd. V št. 33. piše, oziroma bolje rečeno, krpuca ter laže, da je joj. Nekako tako - le: Dne 28. julija je imela

vsa belokranjska sokolska druhal zlet v Semiču. Vse liberalno, kar leze in gre, je prišlo k nam, še neki fant po bergljah. Dalje opisuje dopisunče, kako so cele noči postavljali mlaje, da ni bilo mogoče spati itd. A da je vendar njih vrli župan vse pustil razmetati ter da so Sokoli jeli divjati, ko so vse zagledali pod kapom itd. ter da so se spravili nad Orle in jih po barabsko napadali. V 35. številki »Domoljuba« piše: Stokrat smo že slišali, da je liberalcev, naj se že potem imenujejo obrtniki, uradniki, Sokoli, sove, krokarji, visokošolci, postopači . . ., sama hinavščina. Evo dokaza iz Semiča! Pred par tedni je Vajdatov Sokol na semiškem trgu poleg podrtih mlajev pozdravil došle goste. Načelnik došlih Sokolov je v svojem odgovoru naglas in s poudarkom zaklical, da je podla laž, da bi bili Sokoli proti cerkvi in veri, ampak, da jim je namen, le mladino krepiti in izobrazevati. Dalje kliče krščanske starše, da naj poslušajo, kako je sin mater napodil, ko je prišla ponj na veselico, ter da sta se dva menila, kako si bi kroglo v prsi pogrnala, če bi imela ona tako mater. Grozno! — Dalje pravi dopisnik, da vsako nedeljo prirejajo Sokoli izlete, tam se pleše in pije pozno v noč, se zapravlja denar in poštenje. — Dalje piše, da je zasluga orožnika, da ni več pretepev v Semiču, ker je glavnega pretepača, Sokola, prebodel. Sedaj pa prosimo dopisnika, naj bi s svojim imenom dokazal v »Domoljubu« imena dotičnih, ki jim predbacuje, da kako so se menili, da si kroglo spuste v prsi in kdo je tisti, ki je hotel mater suniti. Dalje vprašamo, kdo je bil dotični, ki je bil pred par leti zaboden od orožnika, član »Sokola? O »Sokolu« še takrat nismo nič vedeli v Semiču. Dalje, če so bili vaši pristaši oklofutani na trgu, bili so samo zato, ker žnajo velike in obrekljive jezike, a zavratno ni nihče nikogar napal. Dalje hvalite vrlega župana. Res je vzoren, da malo takih, ker briga se le za denunciranje in pa občino zanemarja in občinske ubožce pušča, da umirajo po hlevih itd. To je prav tako, kot je Kristus učil? Dalje pravite, da se jezimo, da nam ni župan dovolil na sejmišču veselice in da tam prav spadamo. »Sokol« je res prosil za prostor na sejmišču, ali po zahtevi drugih, ker »Sokol« ima boljši vrt na razpolago, kot je sejmišče, in le zato se ni »Sokolu« dovolilo na sejmišču, ker je par odbornikov izprevidelo, da »Sokol« spada na lepši vrt, ker na živinski trg spada samo Lampe in pa »Čuki«. Tam je bil Lampe že pred par leti, ko je prišel ustanavljat **izobraževalno društvo** in takrat ga je župan poslal na živinski trg, kamor tudi spada in vi ž njim (po vaših besedah). Dalje, kaj hočete vi Vajdovemu Sokolu? Ali on morda ne gre k maši? Kadar bodete vi imeli toliko v glavi, kot ima g. Vajda, pa bodete lahko **ponosni** in bodete od **vsakogar spoštovani**, kar sedaj niste. Končno le pravimo, da nas take čenče, kakršne prinaša »Domoljub«, popolnoma

nič ne dražijo, kakor se hvalite po Semiču **že teden prej**, predno »Domoljub« pride. Mi le pravimo: **Kakršen uljnak, take čebele ven roje**, ter vam le pravimo: Ne hodite z maslom na solnce, ker bodete še izvedeli, kar ne bo všeč Bonaventuri. Bomo povedali, kako so se rožice trgale, ko so bili »Orli« v Semiču.

bk **Iz Semiča**. Danes naj vam, dragi bralci »Domovi«, sporočimo nekaj smešnega, da ne boste rekli, da se tudi pri nas na kmetih včasih ne pozabavamo. Minoli petek (20. t. m.) je bilo pri nas deževno vreme in zato niso mogle »barabe« pri železnici delati in so se potikale okrog, kje bi se dalo kaj v red spraviti. Dva izmed njih, ki še nista bila nikoli več kaznovana, kot vsak teden devet dni, ki sta iz takozvane ponočne straže, se zmenita, da naredita šalo. Bila sta to Krempej in Pipar. Krempej ali z drugim imenom Korošija, se spravi v vojaško opravilo, katero je nekje staknil in zveže Piparja, in jo udarita po trgu čez Semič. Ljudje so gledali in ploskali, kaj je to za eno orožništvo, ko sta oba iz družbe ponočne straže. Ako je kdo kaj prašal, sta le moško korakala in se odrezala, češ, da sta onadva pod »vagabundengezec«, da je njima prosta cesta. Komaj sta prišla do šole, že je bila velika procesija otrok za njima, kot da je prišel komedijantar z medvedi. Sredi Semiča se je začela imenitna sodba, kjer sta se obračala, kot jima je na misel prišlo. Toda ojoj! Elegantno komando novega orožnika in novega vagabunda zapazi orožnik »stare vere«. Komaj to začutita, sta šla, kot duhova, ni jima bilo niti na misli, da bi bila nadaljevala z razkazovanjem, kaj znata, sedaj bo treba iti pred pravo sodnijo, pa še kar brez uniforme se bosta lahko predstavila. Tam jima pa menda potem dajo na razpolago posebno »nedeljsko« uniformo »na prosto porabo«. — Pa pozdravljeni, in drugič še kaj; sedaj preštavamo težke novce, ki smo jih že zaslužili pri Lončariču, ker tako zvesto volimo klerikalne Jarce. — Belokranjec.

bk **Iz Dragatuša** nam pišejo: Ko so imele naše marinarice izlet na Vinico, dne 15. septembra, jim je župnik Novak naročil, da ja ne bodo šle po stranskih potih. Ali vse zastonj, svetinje pod pluzno in hajd na ples! Pa kaj še so dobile naše dragatuške marinarice na Vinici: prednost za petje v cerkvi. Ko je župnik zapel tantum ergo, so bile marinarice v gostilni. Potem jih gre prednica od gostilne do gostilne iskat in staknila jih je vendar nazadnje s fanti v gostilni. Potem so šle v cerkev. Prišle so že k zadnjemu blagoslovu in so pele, da so Marijine hčere. Nato pa vender reče prednica, da so vražje hčere, ne pa Marijine. Potem so šle domov po grmovju, ene so se pa celo vozile s svojimi fanti. Med potjo gredoč so skoraj bandero polomile, bog ve kaj neki

so delale. Ko so naposled prišle v Dragatuš, jih je bilo sram, ko so prišle že po mraku domov in najbrže s polomljeno palico. To so svete Marijine hčere, kaj ne, g. župnik Novak? Dobro ste jih izobrazili. Bilo jih je pa nekaj pametnejših, ki so z drugimi dekletki šle na Vinico in nazaj pa s svetinjo na vratu, ker so imele nekaj v glavi pameti in se niso pokazale, češ mi smo dragatuške marinarice, pa se niso šie blatit po takih potih. Boljše, da to precej razpišete: družba ni veljavna več, ker jih ni moč svete in take napraviti, da ne bi ljubile parade ali se preveč ne izkazale v ljubezenskih in plesnih zadevah. Torej rečemo vam, g. župnik Novak, dajte to vendar opustiti, dokler so dekleta še pametna. Vsaka je bolj pametna, katera ni v vaši družbi, kakor ona, katera je! Ta svet za danes, prihodnjič več!

bk **Iz Dragatuša** nam javljajo, da je šel župnik Novak v toplice. (Kristus je šel s križem na Golgato). Mar je Novak zbolel, ker ima veliko tožbo, bo veliko stroškov za plačat in je zbolel od prevelikega mišljenja, koliko bode plačal. Res hudo, kaj ne g. župnik Novak, ko imate toliko sitnosti, kojih vam pa sploh ni p o t r e b a. Zakaj ste vendar tako radi po sodnijah, zato vam je najbrže škodilo, ko ste šli v toplice, mi pa nismo imeli v nedeljo več, kakor eno samo službo božjo zjutraj ob šestih, in potem c e l d a n i č. To vas je spravilo v zadrego, kaj ne. Povemo vam pa, da smo zopet od tega črnomaljskega kaplana slišali pridigo, kakor se s p o d o b i o d e n e g a d u h o v n i k a p r i d i g a t. To naj vam v spominu ostane, pa se vendar enkrat navadite pridigovati, kakor se spodobi za župnika oznanjevati božjo besedo. Ljudje vas že kar slišati ne morejo, ko zmiraj samo špotate mirne ljudi. Torej ali je tudi v a s bog kaznoval, ko zmirej pravite, da nas bog kaznuje, kar nas je naprednega mišljenja. Torej kakega mišljenja ste pa vi, ko vas je tudi bog kaznoval. Kaj ne, hudo je, da bog nič ne deli, niti na klerikalce, niti na liberalce. Torej le pozdravite se v toplicah, da boste imeli m a n j j e z e v sebi, da ne boste svojih ovčic po nedolžnem v nepotrebne stroške spravljali, kot ste počenjali ravno sedaj, za kar se vam ne more zahvaliti niti eden niti drugi. Povemo vam še, da nikar ne imejte preveč pomenjkovanja z vsako lajasto babo, ki vam samo stroške napravi, ker vam nekaj nalaže, da pred sodnijo nesete oznanit. Naj vas bo vendar enkrat sram, imeti toliko opravka s sodnijo.

bk **S Preloke**. Javno vprašanje na c. kr. davčni urad v Črnomlju. V rokah imamo sledečo vsebino: Velečenjeni gospod učitelj in organist. Jaz sem izplačal Vaš organijski zaslužek Vam za celo leto 1911. in za polovico tekočega leta, dobil pa nisem še nič poverjenega od c. kr. davčnega urada, tudi je vse tiho, ne znam, je li

kaj dobim in pa kedaj dobim. Radi tega jaz nadalje ne morem več organista plačevati in tudi ne odgovornosti imeti za plačilo organistne službe. Cerkev nima premoženja, da bi nosila stroške organista, jaz pa tudi ne morem iz svojega organista plačati. Toliko vam v naznanje in ravnanje. — Preloka, dne 1. julija 1912. M. Kadunc, župnik. Slavni c. kr. davčni urad v Črnomlju vprašamo, da li odgovarja vsebina pisma resnici, v kolikor to zadeva slavno isti? Mi sedaj nimamo že par mesecev orglanja v cerkvi, a to, kakor je razvidno iz pisma, po krivdi slavno istega. Sedaj nastane vprašanje, zakaj ne izpiača slav. c. kr. davčni urad pobrane naklade za bogočastje, ker nepobitna istina je, da ni, točno pri davku plačane, naklade v ta namen. Prosimo pojasnila in odgovora. — Davkoplačevalci podobčine Preloke. (Gorenji dopis se dobi pri dopisniku v dokaz.)

o Dolenjske novice o

d **Iz Trebansko - Mirenske doline**. Dragi bralec »Slov. Doma«! Po cesti, ki te pripelje iz Velike Loke proti Mirni, greš skozi vas Hudeje, takoj potem prestopiš v faro mirnsko, v kateri župnuje gosp. Anton Kocijančič. Tam zagledaš na levo prijazno okolico z vasmi Dolnja Ševnica in Gorenja vas. Tamošnji prebivalci so značajni ljudje, priljubljeni tujcem in domačinom, pripravljeni za pomagati eden drugemu, drže se božjih postav, kakor so podučeni od svojih sprednikov. Na Ševnici je cerkev, posvečena Materi Božji, kjer se je praznovalo vsako leto na Malega Šmarna dan žegnanje. Letos pa tega ni bilo. Vse ljudstvo iz soseske je razburjeno in ne ve za pravi vzrok, ugiblje vzroke, kdo je kriv. Za mašo jim ni toliko, saj je do farne cerkve le pol ure, ali reko le: kaj smo zakrivali, da smo ostali na sramoti daleč okoli, čemu nam je cerkev tukaj? Stvar je pa ta-le: Dve gostilni sta tam. Oba gostilničarja sta dobila pismo, ki se glasi eno takole: »Velečenjenemu g. F. S. v —. Po cerkvenih predpisih sem dolžan skrbeti za to, da ne bi bilo nikjer plesa na žegnanju. Ker se bliža cerkveno žegnanje na Ševnici, Vas kot gostilničarja s tem opozorim na to okolnost in Vas prosim, da mi pismeno ali pa pred dvema pričama daste obljubo, da ne bo v Vaši gostilni plesa na žegnanje, to bo 15. t. m. To obljubo mi dajte do te sobote, 7. t. m. Ako bi do tega časa ne storili tega, kar ni samo na sebi prav nič težkega, ne bo potem maše na Ševnici. Tega pa menda ne boste storili, da bi se zaradi Vas odtegnila vsem prebivalcem Vaše soseske sv. maša. Pričakujem ugodnega odgovora. Vas vljudno pozdravi udani K.« — Baj, da se boji za Marijino družbo in da bi se ne vršil tepež, poboj itd. Za Marijino družbo se mu ni treba bati, drugače če bi se priplazil od kje kakšen čuk. Menimo, da ob žegnanju

na Ševnici ni še nobena prišla v neprijeten položaj. Toplo se ni še, kar je Kocijančič tu in tudi še nobenega niso ubili; plesalo se tudi že ni 4 leta na ta dan. Ne zamerimo Kocijančiču, če se drži **cerkvenih predpisov**. Ali cerkev bode treba popravljati kmalu. Če boste tako delali, gospod župnik, soseska jo ne bo popravljala, **naj jo cerkveni predpisi** in za danes neimenovan podrepanik župnikov in Marina-rica, ko vse prenaša vam na nos. Torej cerkvene slavnosti ni bilo, ker se nista gostilničarja odzvala ne pismeno, ne ustmeno. Prav tako, gostilničar in kmet bodi **samostojen in odgovoren sam za sebe, ne za druge**. Znamenje pa je, da kmet se vzbuja, ne da se več voditi za nos Kocijančiču.

Več prizadetih.

d Iz **Mokronoga**. Župnik Heinrich Bukowitz je bil kot bivši kaplan v naši fari jako priljubljen, to pa radi tega, ker se je v cerkvenih opravilih dovelj dostojno obnašal, kot glasan govornik, da so prišle celo tercijalke poslušat njegove pridige iz sosednjih fara. Takrat je bil seveda Bukowitz pod komando sedanjega kanonika v Novem mestu, preč. g. Janeza Viranta, ki je bil jako **moder in previden mož**, ter gotovo tudi trdo držal svojega mlečnega kaplančka. Gospod župnik, nekdanji naš ljubljenski dušni pastir, je postal kanonik, ter odšel v Novo mesto. Odšel je kot dolgoletni župnik ter ga imamo še vsi v dobrem spominu. Žal pa da je njegovo mesto zasedel kaplan Bukowitz ter obenem prevzel vajeti v roke. Ko se je mladopečeni župnik čutil varnega, napel je takoj druge strune; — pri pridigah napada sedaj gospodo, drugič kmete, tretjič posle, četrtič otroke itd. V pridigi postane tako glasan, da je vsled srditosti postal ob sveti jezi hripav. S prižnice se njegovo vpitje razlega po celem trgu, kar je seveda zabavo in smeh onih, ki ne marajo poslušati njegovih onemoglih »fistel-nov«. Cerkev je vsled njegovega vedno ponavljajočega se hujskanja tudi **vedno bolj prazna** in samotna, tako da vidi le še znane od nekdanj zveste obraze, kakor n. pr. Golko, Finčovko, Filomeno Blažovko, Makuca Lojsko itd. Sedaj pa je pred kratkim župnik sam spoznal, kako malo moških ga še prihaja poslušat. Sveta jeza ga je zopet spravila na »kancelj«, odkoder je udrihal čez može! Rekel je približno takole: Ja, samo ženske še napolnijo božji hram, a vas moških je vedno menj in menj. Ja, ako bi vam **postavil v cerkvi sod vina in žganja (!)**, vem da bi vas bilo toliko, da bi še ženske ne našle prostora. Taka pridiga naj se po javnosti sama obsodi. Vprašamo pa le, kaj gospod župnik Bukowitz zavžijejo pri raznih godovnih dnovih pri sosednjih farovžih, kamor se vozijo skupno črnuhi, kakor krokarji? Ako morda zavživajo Marijne kapljice, lurško vodo itd. potem je seveda vse v redu; — ako pa tam pijančvate, potem pa — Heinrich — jezik za zobmi!

d **Nov semenj** za blago in živino bo v soboto po sv. Frančišku, dne 5. oktobra t. l. v **Tržišču** pri Mokronogu. Ker je Tržišče prav blizu postaje Pijavice, oziroma Št. Janž, nadejati se je prav obile udeležbe in živahne kupčije.

d **Pri letošnjem naboru v Kostanjevici** se je zadnjikrat produciral po celi križevski fari znani Jože Gramc, kateri je vsled tega tudi občinski odbornik, odbornik čukov v Sv. Križu in odbornik Marijinih devičarjev. Prišel je namreč s svojim bratom Janezom, kateri se je tretjič predstavil naborni komisiji ter je bil tretjič od iste za vojaško službo spoznan nesposobnim. Poudarjeno naj bo, da sta oba strastna Orla in kot taka zmožna vsega, kar je drugemu pod kaznijo prepovedano. Napadala sta namreč v Kostanjevici ljudi, kateri se zanja niti zmenili niso. Posebno težko sta gledal fante — Sokole od Sv. Križa, kateri so prišli tudi na nabor. Tako na pr. se je starejši brat dejansko lotil A. H., ter mu prizadejal precej težko in nevarno poškodbo na levem očesu. Napaden je bil popolnoma brez vzroka in nepričakovano; torej čisto tolovajsko. — Vnel bi se bil hud pretep, če bi ne bil stopil vmes gostilničar ter Gramca potisnil čez prag. — Skopal se je tudi na nekega drugega, kateri je bil pa slabši od njega. Potegnil ga je z voza, vrgel ob tla ter pokleknil nanj in tepel s pestmi po glavi. Kakor se trdi, bi ga bil ubil, če bi pravočasno drugi vmes ne stopili. Obnašanje obeh Gramcev je bilo tako, da bi se kaj takega od navadnega in ničvrednega človeka ne moglo pričakovati. — Ta članek naj velja pred vsem **našima kaplanoma**, katera sta delala pol leta v cerkvi in zunaj nje na to, da se odstrani iz odbora razumne ljudi poštenega vedenja ter agitirala za podivjane, kateri ne spadajo drugam kakor v kako poboljševalnico ali zapor. Žalostna nam majka!

d **Prečina**. Da dodamo k zadnjemu članku, ki je oznanjal shod g. Jarca, moramo povedati, kako je prišlo do tega shoda. Jarc ni sam ta shod priredil, temveč je to delo g. Štemburja. Pri njem, pri litru cvička, se je skoval načrt, kako vloviti nekaj glasov v predstoječi volitvi za Frana Vintarja. Da je to res le zanjka, naj vam dokaže sledeče: Vsem je znano, kako potreben je **brod Loke - Srebenče**, ker ima večina boljših posestnikov iz tamošnjih bližnjih vasi na nasprotni strani Krke travnike in gozde. Ti reveži morajo okrog voziti ter po nepotrebnem tratiti čas, ki ga jim že tako primanjkuje. Da jim je ravno Vintar nasprotoval, kaže to, da takrat, ko je bilo treba stvar najresneje prijeti, da bi se kaj doseglo, **niti k komisiji ni šel**. Sedaj je pa kar naenkrat postal tako vnet za občane, da jim hoče kar **most narediti**. Saj on sam bi se morda še ne domislil tega, ampak oče Štembur so sprožili to misel, češ, kaj ko bi za občinske volitve naredili limanice v podobi mosta. Da je to res le

limanica, dokazuje to, ker je možem, ki so prišli k njemu na posvetovanje, kar očitno rekel: »Ja možje, ko bi bil Vintar župan, bi to prav lahko šlo.« Jarc je seveda takoj obljubil, da bo naredil shod v Zalogu pod imenom, da se jim v najkrajšem času prinese most po zaslugi Vintarjevi. Da je to le manever za bližajoče se volitve, dobiti s tem nekaj glasov za Vintarja, je jasno, kajti mostovi se ne postavljajo kar tako, treba je **dovoljenja od merodajnih oblasti, treba prositi podpore**, kar se pa dosedaj še ni nič storilo. Pripomnimo še, da bi most stal 50.000 do 60.000 K, stal bi na občinski cesti; dežela bi dala **samo starino** vavtovskega mostu, **kje je potem denar?** Kakor že omenjeno, bi stal most na občinski cesti in je gotovo, da dežela kakor tudi država ne moreta prevzeti in bogve koliko prispevati k tem ogromnim stroškom, kakor tudi ne prevzeti nadaljno oskrbo mostu, kateri bi zahteval vsakoletnih stroškov s popravili. Da bi pa to vzdržavale tamošnje bližnje vasi, bi bilo to njim pogubonosni udarec, ki bi jih spravil v neprimilike, iz katerih bi ne mogli zgazit. Tega tudi ne verjamemo, da prevzame pretežno večino proračunane vsote v pokritje, še manj pa daljno oskrbovanje mostu kak Vintar ali Štembur. Kljub njegovemu dobro premišljenemu načrtu k predstoječim volitvam, dvomimo, da bi to kaj pomagalo, kajti Vintarja dobro poznamo, Jarčevih obljub smo tudi do grla siti. Ko bi bilo **vse res, kar Jarc obljubi, bi ne bila vzela otave voda**.

d **Jarc in Štembur** sta imela pretečno nedeljo v Zalogu shod radi mostu. Njiju govor pa se je sukalo okrog vse drugih stvari. Jarc je priporočal edinstvo, Štembur pa, da naj volijo vzormoža Vintarja za župana. Tako mislimo, je ta most izgotovljen.

d **Iz Št. Janža**. Šentjanci, zima se bliža in kmalu bomo posedali po zapečkih; eni bodo pravili povesti, drugi pa poslušali. Tudi ta teden smo bili kar doma, ker nam slabo vreme ni dovoljevalo, da bi opravljali poljska dela. Pogovarjali smo se o tem in onem in nekdo je omenih o poštah. Tako nekako je bil pogovor: Čemu so pošče? Zato, da pospešujejo promet med svetom. Seveda je odvisno skoraj vse od uradne osebe, kakšna da je. Ona mora biti s strankami vljudna in ne sme preveč vtikati svoj nos v politično godljo. Tam daleč za deveto goro je bilo pa takole: Poštar je imel nadzornika v osebi župnika, ki ga je nadzoroval v vsem njegovem delovanju. Še v uradu je bil vedno in kot »nadzornik« tam, kamor druge osebe ne smejo. Tam sta lepo pregledala vse časopise in si zapisala vse naročnike, ki niso bili naročeni le na katoliške liste. Časih sta poslala kak časopis tudi nazaj in sta napisala: »Ne sprejem!« Poštar je imel ljubeznjivo, zvesto ženico, ki ga je spremljala na vseh potih njegovega življenja. Razume se, da mu je hotela pomagati tudi

na pošti. Ko je prišla pošta, mu je verno podajala pisemca v roko, da jih je »štemp-ljal«. Oj, kaj vse so videle njene oči! Brž je povedala, da ta in ta deklica pošilja svojemu ljubčku - vojaku piškote, da mu piše lepe kartice in dobiva od njega lepa rdeča pisemca. Kako srečen mož, ki ima tako zvesto ženico! (o, pardon, »gospo«). Zanesse se lahko nanjo tako, da ji prepusti celo ves urad, on pa gre po drugih za-sluzkih. Pa je že smola, da ta ženska zve-stoba časih kaj narobe naredi, ker je časih imela opravka le z vrčki in litri, ki jih je postavljala pred goste. Pride nekdo na pošto in hoče denarja iz hranilnice. Zdaj poide »poštarici« takoj vsa »poštarska kunšt«. Soseba pride nazaj in pove: »Gospod bojo kmal' prišli, so v — oštariji.« Stranka pa ponižno čaka, da se bo poštar odžejal. Tako se lepo »pospešuje« poštni promet. — »Jaz sem pa poznal nekega še bolj vestnega poštarja,« je dejal stari očane-c, »ta je nekoč nahrulil nedolžnega otroka: »Prokleti pankrt, al' češ, da te dam na protokol.« — Naš pogovor je pre-kinil človek, ki nam je prišel povedat, da so prišli na sled tistim lepim ljudem, ki so skovali v predzadnji številki »Slovenskega Doma« ostudno lažnjiv in obrekljiv članek in so podpisali nekega naročnika »Slovenskega Doma«. Tisti naročnik lahko pod prisego izpove, da ni članka niti podpisal, niti vedel kaj o celi stvari. O naših pogovorih pa še kaj več v naprej!

d Sv. Križ pri Kostanjevici. Pri letoš-njem naboru je bilo potrjenih 7 Sokolov-telovadcev, vsled česar je društvo močno oškodovano. — Tukajšnji »Sokol« je po dolgem odmoru zopet pričel s telovadbo. Tehnično delo vodita br. Alojzij Colar-ič in Josip Stritar. Telovadci marljivo zahajajo k telovadbi. — Vaščani, pod-pirajte organizacijo, katera je neprecen-ljiva. — Pošiljajte svoje slike mesto na ponočevanje — v telovadnico. Naprej za napredkom in svobodo!

o Gorenjske novice o

g Iz Stare Loke. Pri nas spimo spanje pravičnih. Vse po starem. Klerikalci vle-čejo podpore, mi drugi plačujemo. To je pa novo, da je med Marijino družbo hu-dič roge vtaknil. Bogate in zale imajo lahko fantine, grde in stare pa morajo le v puščo dajati, medtem ko zale lahko ci-gare fantom dajejo. Zato že poka na vseh krajih, ker je dvojna mera. Bogatim je vse dovoljeno, deklam je vse greh. Zato vprašam vodnika Marijnih družb ali je bila Marija bogata?

g Iz Sorice. Ker je naš poštar v 36. šte-vilki priobčil nek popravek, kjer se lovi za besede, najlepše osvetlimo vrednost njegovega popravka s tem, da priobčimo poročilo župnika in poštarja o premoženju A. Kačarja na loško sodišče. To poročilo se je glasilo dobesedno takole:

»Podpisani Jurij Kerlin, župnik v So-rici, in Lovro Pintar, gostilničar in poštar v Sorici, potrjujeva, da je Alojzij Kačar iz Zgor. Sorice, lastnik stavbišča št. 48, ki se nahaja v vlož. št. 153 kot. obč. Sorica. Ta hiša je vredna 3500 K do 4000 K. Na nji ima »Okrajna posojilnica« v Škofji Loki vknjiženih iz dolžnega pisma z dne 13. jan-uarja 1912 znesek po 2000 K; Jožef Logar iz Kranja št. 182 pa iz zastavnega pis-ma z dne 30. novembra 1911 6000 K.

Vse premičnine Alojzija Kačarja pa so vredne od 800 do 1000 K.

Kakor nam je znano, mu je »Hranilni-ca in posojilnica v Sorici« posodila dne 9. oktobra 1910 1900 K, ko je pričel svojo hi-šo št. 48 v Sorici zidati. Pri posojilu je bilo izrecno dogovorjeno, da vknjiži Alojzij Kačar to posojilo na posestvu vlož. št. 153 kat. obč. Sorica. Ker ima Alojzij Kačar še druge dolgove, se je bati, da »Hranilnica in posojilnica v Sorici« ne bode prišla do plačila, če se nji ne dovoli zaseči premi-čnine, oziroma takoj zastavne pravice na premičninah, katere ima Alojzij Kačar v svoji hiši št. 48 v Zgor. Sorici.

Kakor je znano, so gmotne razmere Alojzija Kačarja slabe in se je na vsak na-čin brez tega zavarovanja bati izgube.

V Sorici, dne 11. junija 1912.

Jurij Kerlin, župnik, l. r.

Lovro Pintar, c. kr. poštar, l. r.

V svojem dopisu nismo hoteli pouda-riti v bistvu nič drugega, kot da je na pod-lagi tega neugodnega poročila prišlo do prodaje Kačarjevega premoženja, z dru-gimi besedami, da smo doživeli lep vzgled o »katoliški ljubezni do bližnjega« v praksi.

g Hosta pri Škofji Loki. Dne 24. sep-tembra je vozil posestnik Jurij Kalan p. d. Šmončk, z volom deteljo domov. Ko je vola izpregel, ga je vol tako brcnil v nogo, da mu jo je zlomil. Šele čez nekaj časa so ga domači zapazili in poslali hitro po zdravnika v Škofjo Loko.

g Postni dnevi šenčurskih družbaric. Na dan žegnanja naše mlekarne je šlo večje število deklet iz Marijne družbe v gostilno. Tam so vino in šnops skupaj me-šale in pile in se s fanti zabavale. Ko so se ga že malo nalezle, so pa rekle: Pojdimo še v Jamov hlev, ali kakor pravijo: Dru-štven dom. Doli je tudi danes gostilna od-prta, in so šle. Ko pridejo dol, si zopet na-ročajo rujnega vinca in šnopsa. Ker pa šnopsa niso dobile, so pa začete peti pesmi od Vandrovčka in Fantič ti moj, po Trstu sem hodila... To pa zjezi našega kaplana, da jih zapodi ven v temno noč, kakor Je-zus prodajalce iz tempeljna. Župnik Šiška pa vzame svinčnik in jih črta iz družbe, kakor državni pravdnik kak zaplenjen članek. Ali druga dekleta iz družbe so si pa mislila, nas pa ne boste. In so šle na božjo pot na Blejsko jezero in fantom na-proti iz Javornika in Jesenic. Tam na je-zeru so Marine device tako pobožnost

opravile, da so se same hvalile, da še en očenaš niso zmolile. Pa tudi za tisti zvon ne cukale, ki so vse želje uslišane. Ko to zve Manica, jim zažuga, rekoč, boste tudi ve šle prec iz družbe. Ali Šiška si je pa mislil, kaj pa škof poreče, ko bo drugo leto birma, če ne bom nič devic v družbi imel. Zato je vse romarce dal na ta suho in dva meseca na poboljšanje. Ali te nepoboljšli-ve device, Tončke, Mance, Micke, Nacke pa zdaj pojo:

Če prednica Joža
lahko poboža,
zakaj za vse device
enake ni pravice?

o Notranjske novice o

n Pevsko društvo »Planina« v Planini priredi dne 6. oktobra ob 4. popoldne svo-jo prvo društveno veselico, združeno z vinsko tergatvijo. Spored veselice je zelo bogat ter ga pravočasno objavimo. Med petjem domačega pevskega društva bo igrala prav mične komade slavna Majcno-va godba na lok iz Trsta. Na sporedu je tu-di J. Štokova burka »Ne kliči vraga«. Po sporedu se vrši vinska tergatev in ples. Društvo bo imelo v svoji režiji mrzla je-dila, dezertna vina in slaščice. Vse okoli-čane vljudno prosimo, da to veselico na-šega mladega društva prav gotovo v naj-obilnejšem številu posetijo. Od gmotnega uspeha veselice je odvisen nadaljni obstoj društva. Zato prijatelji petja in poštene zabave, v nedeljo, dne 6. oktobra vsi v Planino! Veselica se vrši ob vsakem vre-menu.

n Iz Idrije. Pred tuk. okr. sodiščem končala se je po tretji razpravi dne 13. t. m. zanimiva obravnava. Hranilnica in po-sojilnica na Gorah je namreč tožila Anto-na Likarja, posestnika in gostilničarja na Gorah, radi plačila dolga v znesku 700 K na podlagi zadolžnice z dne 1. decembra 1904. Omenitve vredno je, da od tega dol-ga Likar ni plačal 4 leta nikakih obresti in da ta znesek tudi ni bil vknjižen ne v bla-gajniških knjigah posojilnice, kakor tudi ne v dolžni knjižici Anton Likarja, kateri je imel pri tej posojilnici večje posojilo v delnih zneskih do 4180 K, katerega je leta 1907 tudi plačal. Znesek po 700 K je vknji-žil šele l. 1907 ali 1908 župnik Lah v bla-gajniške knjige in v dolžno knjižico A. Li-karja. Razume se, da Likar ni hotel pla-čati tega zneska, kakor tudi ne obresti, ker tega denarja sploh nikdar prejel ni. In vsled tega ga je hranilnica šele letošnje leto tožila za vplačilo tega zneska in to le — kakor se sliši — na pritisk enega sa-mega odbornika, znanega g. Matevža Kavčiča. Stvar je sledeča. V jeseni leta 1904 je Likar prosil pri omenjeni hranil-nici za 600 do 700 K posojila, ker je imel iti v Vipavo po vino. Zadolžnica je bila na-pravljena za 700 K, denarja so imeli pa samo 300 K. Rekla sta mu takratni vodi-telj hranilnice župnik g. Hribar in blagaj-

nik g. Anton Rejc, da mu sedaj lahko dajo le 300 K drugo pa dobi pozneje. Likar je na to izjavil, da pozneje ne bode rabil denarja in da naj mu dajo samo onih 300 K. Napravili so novo zadolžnico za 300 K. Prejšnjo za 700 K je pa g. Hribar shranil, ker je bila že kolekovana v spodnji del blagajne, češ da jo bode lahko rabil pozneje, ako bode še katerikrat rabil kaj posojila. G. Hribar je kmalu na to odšel z Gor v Št. Gothard pri Trojani in prišel je na Gore g. Lah. Ta g. župnik je našel omenjeno zadolžnico spodaj v blagajni. Našel pa je baje že prej tudi primankljaj v znesku 700 K in vsled tega je omenjeno zadolžnico za znesek 700 K smatral kot pravo s trdnim prepričanjem, da ista ni bila vknjižena, denar pa izplačan. O tej zmoti se je g. Lah pač lahko kmalu prepričal, ker se je pač sam l. 1910 izrazil proti Likarju in neki drugi osebi, da ko bi bil Likar dober z njim in bi bil odkrito rečeno (seveda je g. Lah to govoril v bolj zavutih besedah) pristaš njegove stranke, bi se stvar dala popolnoma uravnati in bi on (Lah) dobil k temu primankljaju 500 K drugod pokritja in bi na ta način Likar trpel le 200 K. Čudno je bilo pri temu pač to, kako je g. Lah prišel do primankljaja, ker je g. Hribar izročil hranilnične posle popolnoma v redu, kar je kmalu po njegovem odhodu tudi potrdil revizor, kateri ni našel nikakega primankljaja koncem leta 1904 in tudi vsak letni računski zaključek je izkazoval preostanek. Pri obravnavi je bilo zaslišanih več prič. Tako g. Lah, g. Hribar in neki Anton Rejc, kateri je sedaj nekje na Štajerskem in je bil svoj čas posestnik v Jeličnem vrhu. G. Lah ni izpovedal nič bistvenega, ker o tem sploh veliko vedel ni. Jako značilno za Likarja je pa izpovedal A. Rejc, kateri je trdil, da je on Likarju to posojilo v znesku 700 K izplačal kot takratni blagajnik. Gosp. Hribar pa je izpovedal, da pač ne more biti drugače, kot tako, kot Likar trdi, kajti ako se mu je izplačal ta dan, namreč dne 2. decembra 1904 znesek 300 K in se je isti tudi vknjižil, bi se gotovo tudi vknjižil znesek 700 K, ako bi bil isti izplačan. Zadolžnica je res tukaj, vendar ista toliko časa nima veljave, dokler znesek ni izplačan in ista od upravnih organov ni potrjena. Sploh pa, ako bi se bil Likarju ta znesek izplačal, bi blagajna, kakor tudi blagajniški dnevnik izkazovali koncem leta primanjkljaj, katerega pa, kakor je iz knjig razvidno, takrat ni bilo in tega tudi revizor ni našel. Razume se, da je sodišče na podlagi teh izpovedb razsodilo v prilog A. Likarja, ker je pač popolnoma jasno, da je Likar pri tem popolnoma nedolžen. In vsak pošten človek, naj si bode pač te ali one stranke, ki Likarja pozna, je gotovo prepričan, da je to resnica in da bi on, ako bi bil ta denar prejel, istega gotovo plačal, kakor je to stori za faktično dobljeno posojilo v znesku 4180 K.

— Ta obravnava nam je pokazala **vzorposlovanje klerikalnih posojilnic**. Ne trdimo sicer nič slabega o njih upravnih organih, vendar je od njih jako slabo, ako se celi odbor pusti zapeljati od ene same nade, fanatične, škodoželjne in do peta zagrizene osebe, kot je ravno tisti odbornik, ki je cel odbor takorekoč prisilil, da se mora Likarja tožiti. Sedaj se temu gospodu zahvalite za sramoto in ogromne stroške, ki vam jih je prinesla ta zanimiva pravda. Dotični gospod odbornik se je pa tudi izkazal kot pristni krščanski človek v pravi luči, ker je hotel na tako umazan način uničiti svojega nekdanjega dobrotnika. Kaj ni res, g. Kavčič? Saj ste zaslužili kot tesar pri Antonu Likarju veliko svetlih kronc, sedaj tega ni več in to vas boli, pa nič drugega. Sliši se tudi, da namerava baje hranilnica po sklepu odbora proti tej razsodbi vložiti priziv na deželno sodišče v Ljubljani. Prosto vam je, le delajte si nadalje nepotrebne stroške in poslušajte take odbornike kot je ravno g. Kavčič, bode pač daleč prišli.

o Zagorske novice o

zg Zagorske novice. Dne 22. septembra t. l. je imelo »Gospodarsko napredno društvo« svoj prvi redni občni zbor, ter si je izvolilo sledeči odbor: predsednik: Ivan Tauffer; podpredsednik: Grčar Albin; tajnik: Keršnik Fran; njega namestnik Dragotin Korbar; blagajnik: Karel Flisek, vsi iz Zagorja. Odborniki: Čebin Franc, Sv. Urh; Učakar Valentin, Kotredež; Blaznik Anton, Bevško; Dernovšek Jože, Vine; Robavs Peter, Loke; namestniki: Robavs Fran, Kotredež; Blažič, Avgust, Toplice; Šeršen Anton, Loke; Lebar Jurij, Rove; Lebar Jože, Potoška vas; pregledniki računov: Koprivc Tomo, Poljšak Ferdo, oba iz Zagorja; Bajcar Ivan, Toplice in namestnikom: Dernovšek Iv., Zagorje. — Sklenilo se je, da bo društvo poslovalo vsako nedeljo od pol 8. do pol 9. dopoldne v »Sokolskem domu«, ter dajalo članom brezplačno navodila v gospodarstvu in pravniške svete v vseh kočljivih zadevah, z eno besedo rečeno, vsakemu članu bo šlo društvo na roke, ter ga ščitilo v gospodarskem oziru napram zakonodajnim oblastim. — Z veseljem moramo pozdravljati ta pojav, da se je storil tako veličasten korak, kateri bo našemu kmetu, trgovcu, obrtniku, gostilničarju, hišnim posestnikom in drugim članom v korist, kajti pri današnjih neznosnih razmerah nam je tako gospodarsko društvo prvi življenjski pogoj, brez njega skoraj, da bi več ne mogli živeti. Že star pregovor pravi: »V slogi je moč,« torej z združenimi močmi se da marsikaj napraviti v korist človeštva bodisi v socialnem, ali v narodnem smislu. Zavedati se moramo, da na naši domači grudi smo mi gospodarji. Do danes smo bili le podlaga tujčevi peti, katera nas je tlačila v gospodarskem in na-

rodnem oziru. — **Ravno pri nas v Zagorju** se je to žalibože večkrat pripetilo in zadnji slučaj, kateri se je odigral glede javne razlastitve posestva nekaterim posestnikom od strani rudnika, je bil vnebovpijoč. Tu se je pokazalo, kakšne pojme imajo gotovi sodnijsko zapriseženi cenilci v Zagorju. — **Podali bomo o tem kratko sliko:** rudnik si je napravil v Kotredežu novo umetno poplavanje (Schlämmverfahren) in v to svrhu je rabil več tisoč kvadratnih metrov sveta, kateri je bil last različnih posestnikov. Oni so se protivili, odstopiti svet za vsoto, katero je njim ponujalo vodstvo rudnika, kajti vsota ni odgovarjala v nobenem oziru krajevnim razmeram. Na podlagi občnega rudarskega zakona s cesarskim patentom z dne 23. maja 1854, št. 146 § 98 in dodatnega zakona od 3. maja 1896, št. 75, § 68 je določeno, da ima pravico posestnik premogokopa, zahtevati v svrhu spopolnitve, odnosno razširjenja svoje obrti tujo posest, tu pa pridejo različne okoliščine v poštev, osobito pri §-u 68., katere se pa pri tem slučaju niso vpoštevale. **Sodnijsko zaprisežena cenilca** sta cenila dotični svet, kateri je neobhodno potreben za prej omenjeno rudniško napravo. Strmite! **Kvadratni meter po 12 vinarjev** in to v Zagorski dolini. — **Vodstvu rudnika se je samemu premalo zdelo in je prostovoljno dalo vsakemu po par stotakov povrh**, kar sta omenjena dva možaka cenila, kar moramo pripoznati, da je to bilo jako kulantno od družbe. — **Nasprotno pa poudarjamo**, da se pri nas danes dajo obdelana zemljišča v najem **kvadratni meter po 8 vinarjev, in to samo za eno leto.** — Te dve sliki, katere smo vam podali, nam dovolj jasno povedo, kakšne da so cene. — Sodbo o tem si pa le sami izrečite. Upajte pa, da če se bode te tako tesno oklenili našega »Gospodarskega društva«, kakor ste se ga sedaj, se ni potreba nobenemu več bati, da bi se mu kaj sličnega pripetilo. — **Zavedajmo se**, da imamo v naši državi na razpolago dovolj zakonov, kateri nas ščitijo napram nasilstvu in s temi zakoni v roki se bo za vas postavilo v bran »Gospodarsko napredno društvo«, ne glede na levo, ali desno in brez razlike stanu.

Ostali slovenski kraji

o Nekaj čez tridesetletnemu Janezu Sulčiču od Sv. Križa ob morju se je pripetila pretečeno soboto ob delopustu velika nezgoda. Imenovani Sulčič je bil dober kmet, a obenem tudi marljiv kamnolomec. Navedenega dne je imel nesrečo, da mu je grozno težak kamen popolnoma zmečkal desno roko. Ako se operacija posreči, mu ostane morda edini kazalec in polovica palca, ni pa izključeno, da ne nastopijo komplikacije. V tem slučaju je amputacija cele roke neizogibna. Ponesrečeni Sulčič je bil izvrsten sadjerejec in vinorejec; cepil je tudi drugim neštevilno trt in sadne-

ga drevja. Imel je tako spretno roko za cepljenje, kakor malokdo. **Cela vas pomiluje tega moža, ki je tudi oče mnogih otrok.** — V tukajšnjih kamnolomih se čestokrat dogajao slične nezgode. Je pač grenak kruh tudi ta!

o **Na Kontovelju pri Trstu** je ustanovilo pevsko društvo »Danica« knjižnico vaščanom. Ker je vsak začetek težak in ker imajo ustanovitelji te knjižnice najplemeniteje namene, bi bilo želeti, da bi ta naprava kar najbolje uspevala. Naše edino orožje proti mnogovrstnemu sovražniku bodi **čtivo in zopet čtivo.** Mladina, ki rada prebira dobre knjige in časopise, se bistveno razlikuje od one, ki malo čita, ali pa ki čita samo ono, kar ji gotovi gromovniki na leci in drugod priporočajo. Znana klavrna afera v bližnjem Velikem dolu, o kateri je »Slovenski Dom« obširno poročal, pa tudi drugod glasno pričajo o tem. Nanovo ustanovljeni knjižnici v Kontovelju privoščimo kar največ podpirateljev in čitateljev, kajti vrli in neupogljivi Kontoveljci to v polni meri zaslužijo. — Naprej za **omiko, napredek in svobodo!**

a **Iz Amerike.** Pittsburg, 1. septembra 1912. — Velecenjeno uredništvo! — Pred nekaj meseci sem zapustil domovino z željo, da bi se še kdaj povrnil zdrav in čil. V domovini sem bil zvest prijatelj »Slovenskega Doma«, ki je prekorišten list za naše kmečko ljudstvo, ker premnogo delujete za izobrazbo našega kmeta in razkrinkavate klerikalna dela po celi Sloveniji. Tudi tukaj sem ostal zvest prijatelj vašega lista, zato ga tudi z veseljem pričakujem vsak teden, ko prinaša celo košarico novic in poročil, kot na primer o takšnem Zabretu iz Št. Vida, ki ljubi sveto čistost v objemu ljubezni, krščanske seveda. Ker pa prinese list tudi novice iz Amerike, tudi jaz pošiljam par vrstic. Namreč tudi sem je zanešen politični boj. V Čikagi deluje **duhovnik**, kateremu gre za nikdar polno bisago, zoper **duhovnika, župnika Kalana.** Tudi naš pittsburghski župnik nima nikdar polne bisage. — Dne 8. t. m. bode govoril na javnem shodu **Etbin Kristan iz Ljubljane.** Želeti je, da bi njegove besede ne bile brez uspeha. Sicer bom pa že poročal. (Se priporočamo. — Uredništvo.) — Tudi vlada hud boj med predsedniškimi kandidati Zedinjenih držav. Dela se že ne posebno dobro, kar je posledica predsedniške volitve! — Pozdravljam vse rojake v mili domovini, na rodni zemlji. Imel bi še mnogo povedati, ko bi bil zmožen. Tebi, »Slovenski Dom«, pa želim mnogo uspeha. — **Starman, Pittsburg.**

Gospodarstvo.

Za jesensko gnojenje.

Gnojenje z umetnimi gnojili se je v zadnjih letih že precej razširilo; mnogo se

piše in razpravlja o porabi umetnih gnojil, toda mnogo je še takih kmetovalcev, ki se ne brigajo za nobeden nasvet. Najstarejše, torej najbolj znano umetno gnojilo, je Tomaževa žlindra, ki je sicer izvrstno gnojilo, vendar samo to ne zadostuje vsem rastlinskim potrebščinam. Naši kmetovalci tako radi kupujejo samo Tomaževo žlindro za svoje travnike ter prav nič ne mislijo — čeravno so že o tem slišali — da dajo z žlindro rastlinam le fosforove kisline. Rastline rabijo pa še kalija in dušika in od kod naj te snovi v zadostni meri dobijo, ako jim tudi teh ne dovedemo v obliki gnojil. Hvalevredno je, pognojiti v jeseni travnik s Tomaževo žlindro, vendar nikdar ne pozabiti, ji primešati še kalijeve soli; na 1 hektar = (1³/₄ orala) se vzame navadno 200 do 250 kg 4% kalijeve soli in 600 do 700 kg Tomaževe žlindre. Navadno primanjkuje našim travnikom še tudi dušika, katerega damo najbolje v obliki čilskega solitra, ki je najbolj bujno in hitro učinkujoče dušičnato gnojilo. Trave in detelje dobijo sicer nekaj dušika iz zraka, vendar ne v takšni množini, kolikor bi ga za popolno hrano potrebovale. To gnojilo se potrosi najbolje v spomladi na dvakrat; prvič ko začno travniki zeleneti, drugič pa kakšne 4 tedne pozneje; na 1 ha zadostuje 100 kg. Ako rastlinam ne damo enega ali drugega gnojila, tedaj zaostanejo v rasti in se ne morejo tako razviti, kakor bi se lahko pri popolni hrani. Današnjim razmeram primerno pa mora vsakdo kolikor največ mogoče iz zemlje dobiti, da ima kaj več dobička, in je skoraj povsod lastna krivda, če zemlja ne rodi dovolj. Pripomočkov za to je dovolj, le posluževati se jih je treba.

Bliža se zopet čas, ko bo treba za jesensko setev s plugom na polje, katerim domačega gnoja primanjkuje. Seveda se mora tudi tukaj upoštevati načelo, da potrebuje žito kalija, dušika in fosforove kisline. Ne izpuščati enega ali drugega gnojila, ker je mogoče predrago; takšna varčljivost je napačna in se maščuje pri žetvi. Vsak kmet ve, da je razlika pri žetvi, če se gnoji veliko ali malo z domačim gnojem; ravno tako je pri umetnih gnojilih. Vsakdo hoče, da bi zrastle pšenica, rž ali ječmen prav močno in klasi naj bi bili za ped dolgi in prst debeli. Če hoče biti človek velik in močan, se mu mora dati krepke in zdrave hrane; rastlina je tudi živo bitje in zato mora dobiti hrano, kakoršno ji je narava določila. Ozimnam se gnoji najbolje pred setvijo; kalijeve soli se pomeša s Tomaževo žlindro ter se podorje ali zavlači; in sicer se vzame za 1 hektar 150 do 200 kg kalijeve soli, 500 do 600 kg Tomažove žlindre in 100 do 150 kg čilskega solitra. Pri setvi se naj potrosi le ena tretjina čilskega solitra; druga tretjina v spomladi, ko začno setve zeleneti, in zadnja tretjina približno en mesec pozneje. Ko trosimo čilski soliter v spomladi, pazimo, da bodo rastline ob tem času suhe.

Razno

* **Usoda izumitelja.** Iz Pariza poročajo: Marquis Robert Imperiale, ravnatelj tvornice za razstreljivo pri Bresciji, je zletel s svojim laboratorijem vred v zrak. Imperiale je bil kemik in je izumil novo razstreljivo, katerega je nazval »Imperialit«. Ustanovil je akcijsko družbo za izdelovanje tega novega razstreljiva. Večji del svojega premoženja je porabil za razne eksperimente. Komaj je bila tvornica gotova, je zletela v zrak. Ubitih je bilo pet delavcev. Izumitelj si je pretresel možgane. To se je zgodilo meseca septembra lanskega leta. Od tedaj se je Imperiale pečal z najnevarnejšim delom, mešal je razne tvarine v popolnoma izoliranem laboratoriju ter skušal s tem kolikor mogoče zboljšati razstreljivo. V svoje delo se je tako zamislil, da je pozabil jesti in piti. Dne 30. avgusta ga je opozoril stražmojster carinskega urada, ki je imel iz fiskaličnih ozirov dostop do njega, da že dva dni ni drugega jedel, nego kos kruha, ki mu ga je dal neki delavec. Imperiale mu je odgovoril, da ne more z delom prenehati. Nato je šel stražmojster v neko bližnjo gostilno, da pošlje Imperialu vsaj nekaj jesti. Ko je ravno naročeval, je zaslišal pok. Laboratorij je zletel v zrak. Truplo kemika je bilo grozno razmesarjeno. Zapustil je pet majhnih otrok.

* **Nepravi odvetnik.** V Rimu imajo senzacionalno afero. Osem let je tam igral veliko vlogo odvetnik, o katerem se je zdaj izkazalo, da sploh ni odvetnik in da ni nikdar napravil potrebnih izkušenj. Je to odvetnik dr. Angelo de Bellis, star 34 let, o katerem sodni in policijski uradi nikdar niso dvomili, da bi ne bil pošten. Angelo de Bellis je naenkrat prišel v Rim, izdajal se tam za odvetnika, otvoril pisarno, ki mu je prinašala letnih 80.000 lir, ter otvoril štiri filijalke — v Italiji je to mogoče — v Boru, Turinu, Neapolju in Parkermu. Obenem z dohodki je rasla tudi njegova slava. Časopisi so prinašali njegovo sliko, slavnega moža so intervievali, prorokovali so mu celo slavno politično bodočnost. To vse je vzbujalo zavist njegovih tovarišev, ki so začeli poizvedovati po njegovi minolosti. In na ta način so dognali, da Bellis sploh ni doktor in ni upravičen izvrševati odvetniško prakso. Za zadevo se je začela zanimati tudi policija. In napram tej je izjavil Bellis, da je sicer študiral pravo, da pa ni napravil izkušenj. Ker je pa svojo prakso bolj izvrševal nego oni, ki so napravili izkušnje, govori to bolj proti izkušnjam, nego proti njemu. Njegova vest mu ničesar ne očita. Med tem so pa njegovo pisarno zaprli in Bellis se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

* **Največja tvornica vžgalic na svetu.** Največje tvornice za vžgalice so na

Švedskem. V okraju Skaraborg Läsu je mesto Tidahony, ki šteje 3300 prebivalcev, ki so vsi nameščeni v tvornici »Vulkan«, ki izdelava največ vžigalic na svetu. Tovarna predela na leto 600.000 kubičnih metrov lesa. Dnevna produkcija znaša okoli 200 milijonov vžigalic, kar znaša na leto 73 milijard. Tristo električnih strojev zreže in zlepi na dan 900.000 škatljic.

LISTEK.

Charles Dickens:

Sveča.

(Konec.)

Bojeval sem težak boj, noteč odvrniti oči od proklete sveče ter posvetiti svoje zadnje poglede dnevni svetlobi!

Bil je to grozen boj, in jaz sem — podlegel! Svečini plamen je držal moje oči tako trdno, kot so vrvi vezale moje telo na pod.

Nisem mogel pogledati nikamor drugam več, da, nisem mogel že sploh nič več zapreti oči. Utrinek je zopet rasel, sveča se je skrajšala tako, da jo je bilo od plamena do zažigalnice samo še en palec. Koliko življenja mi še preostaja? Pol ure, ali četrt? Dvajset minut? Gotovo; en palec lojeve sveče gori gotovo najmanj dvajset minut. Palec loja! Življenje človeka, telesa in duše, je odvisno od palca loja! Čudovito! Najmogočnejši kralj, kar jih sedi na prestolu, nima take oblasti, kot ta palec loja! Ta zmora, česar bi ne zmožal noben kralj.

A sedaj — pa nekaj za drago mater, kar jo preseneti bolj, kot vse moje potovanje skup.

Pri tej misli sem se smejal, tresel in zviljal, dokler ni zli plamen sveče v meni požgal vsega in me naredil hladnega, brezčutnega — in zopet nastane tiho.

Mati in Lizzi! Ne vem, kdaj sta se zopet vrnili k meni — toda vrnili sta se — pa ne samo kot domišljija ko prvič — temveč obe sta stali v resnici vteleseni pred mano v notranjščini brige!

Da, prav zares, tu je stala Lizzi, dobrsrčna, vesela, kot vedno, in se mi smejala! Smejala! Dobro, zakaj pa ne? Kaj, ali jo je kdo naplahal, da ležim tu v kleti, vznak, pijan, okrog mene pa polno sodov piva?

Glej, ona joka — vrti se naokrog, izginja v megli — zviža roke, kliče na pomoč — slabše in slabše, kot pleskanje vesla skunerja. Izginila je! Izginila v ognjeni megli. Megla? Ogenj?

Ne, niti eno, niti drugo. Je to moja mati — kuri. Sedaj plete — med prsti ima ognjene pletilke, okrog čela se ji zviža mesto sivih las zažigalna vrvi. Mati, sedeč v svojem starem naslonjaču, a čez naslonjalo vise koščene, dolge roke ladjevodje, iz njih se pa usiplje črni smodnik.

Ne, niti mati, niti smodnik, niti naslanjač — samo ladjevodja, njegov peklenški obraz, ves žareč kot solnce v ognjeni megli, pleše v ognjeni megli — plazi se ob zažigalnici naprej in nazaj v ognjeni megli, prede milijone milj ognjenih niti v eni minuti — vse v ognjeni megli — to vse se spreja v manjšo in manjšo in čisto neznatno točko in ta skoči iznenada naravnost meni v glavo — nato ogenj, megla — ne slišim, ne vidim, ne čutim — vse izginja — briga — morje, jaz sam, ves svet, vse skupaj!

Po tem, kar sem vam povedal, se ne spominjam ničesar in ne vem prav nič več.

Ko sem se zavedel, sem bil v udobni postelji, na vsaki strani je stal močan, na vse pripravljen možak, ob vznožju pa gospod, ki me je pazno motril.

Bilo je okrog sedmih zjutraj. Moj spanec — vsaj zdelo se mi je, da je bil to spanec — je trajal polnih osem mesecev. Bil sem med rojaki na otoku Trinidadu — možaki ob moji postelji so bili strežaji, ki so se neprenehoma menjali — gospod ob vznožju je bil zdravnik. Kaj sem govoril in delal teh osem mesecev, ne vem, in najbrže nikoli ne izvem. Zbudil sem se iz vsega tega kot iz dolgega spanca, to je vse, kar vem.

Pretekla sta nova dva meseca, ali pa še več, predno je smatral zdravnik za umestno, odgovoriti na moja vprašanja.

Briga je bila zasidrana, kot sem predpokladal, ob osamelem, opuščnem delu obrežja, dosti varnem, da so mogli Španci pod zaščito noči dovršiti svoje roparsko delo.

Moje življenje je bilo rešeno na ta način, da je zagledala brigo ob solnčnem brezvetrnosti na visokem morju.

vzhodu ameriška ladja, katero je zadržala Kapitan je imel radi brezvetrnosti proste roke. Zato je dal zasesti en čoln ter je poslal krmarja prepričati se, kaka ladja je to na tako nenavadnem kraju.

Kar je krmar najprej zapazil, ko je splezal na zapuščeno brigo, je bila svečina luč, ki se je bliščala skozi špranjo v zaklopu.

Plamen je bil skoraj že tik ob zažigalnici, ko je prišel doli. Če bi ne bil ta izvrstni možak tako hladnokrven in ne bil vrvi s svojim nožem hipoma prerezal, — bi bili zleteli on, njegovi ljudje, jaz in briga v zrak.

Okrog sveče ovita zažigalnica se je vnela tisti hip, ko je ugasnil svečo.

Če bi ne bila njena zveza s sodom prestrežena, sam bogsigavedi, kaj bi se bilo zgodilo.

Kaj se je zgodilo s španskim skunerjem in ladjevodjo, nisem nikoli izvedel.

Yankeji* so spremili mene in brigo na Trinidad. Briga jim je ostala za nagrado.

Izkricali so me takšnega, kakoršnega so me dobili na brigi, namreč v omotici.

* Amerikanci.

Toda, ne pozabite, častita družba, da je od tedaj preteklo že mnogo let in da sem bil odpuščen iz pomorske bolnišnice popolnoma zdrav, torej pri pravi pameti.

Hvala bogu, sedaj sem, kot vidite, popolnoma zdrav.

Samo nekoliko sem ginjen, gospe in gospodje, samo nekoliko ginjen, kadar pripovedujem to zgodbo, drugega nič.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Zagorje: Željeni predal Vam otvorili, kot vidite. Upravništvu izročili Vaše cenj. naročilo. Torej, veselo na delo!

Jenny Lind, Ark. Naročnino 1 liro za Beleta prejeli in list poslali. Na zdar!

Proda se

posestvo

obstoječe iz hiše z gospodarskim poslojem v dobrem stanju, kjer se lahko redi do 10 glav živine; lepih njiv, senožeti in treh lepo zaraščenih gozdov.

Za ceno in vse druge pogoje se izve pri lastniku **Janezu Serneč, Gorreje Vodice št. 9, p. Sv. Križ pri Litiji.**

61

Kolodvorska restavracija Postojna

Restavrater: Al. Zakotnik.

Prva pošiljatev priljubljenega Reininghausovega bavarskega piva je došla, ter se je prvič nastavilo 22. septembra.

Lastna lovarna
ur v Svici

1887

Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Med bralce tega lista razdelimo 3000 parov

izbornih, veleelegantnih čevljev iz trpežnega usnja kakor kažejo slike, ker hočemo, da se spozna našo firmo 49

Samo delo t. j. K 13.75 za 3 pare čevljev se plača

Čevlji stanejo drugače K 42.— Pošljemo vsakemu po izberu in na popolno zadovoljnost 3 pare moških ali ženskih čevljev vsake številke

Prememba dovoljena, radi tega nobenega rizika. Pošlja se proti povzetju ali če se vplača denar naprej. Razpošiljanje po prvi katoliški ekspozitni hiši.

Franc Humann, Dunaj II. Aloisgasse številka 3/H 9
Šele iz vašega priporočila pričakujemo dobiček.

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl. **Trnkóczyja SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno **Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.**

Ceno češko posteljno perje

1 kg sivega očiščenega 2 K, boljše K 2.40, napol-belo K 3.60, belo K 4.80, prima mehko K 6.—, vele-prima K 7.20. Najboljše vrste K 8.40, snežno belo perje K 9.70.

Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega modrega, belega ali rumenega postelnega nankinga Izvrstno napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm dolga, 116 cm široka K 10.—, K 12.—, K 15.— in K 18.—, 2 m dolga, 140 cm široka K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 21.—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 širok K 3.—, K 3.50 in K 4.—, 90 cm dolg, 70 cm širok K 4.50, K 5.50 in K 6.—. Nepovoljno se zamenja ali denar nazaj. — Natančni ilustrovani cenik gratis in franko. 54

Benedikt Sachsel, Lobes št. 957, pri Pliznu na Češkem.

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 21. septembra 1912.
Trst: 21, 78, 27, 90, 44.
Linc: 47, 82, 34, 62, 83.
Dvignjene v sredo, dne 25. septembra 1912.
Praga: 12, 2, 6, 68, 39

Spretnega 58
čevljarskega pomočnika
sprejme takoj v trajno delo
Luček Franc, čevljar v Št. Rupertu, Dolenjsko.

Priporočam svojo veliko zalogo

čevljev

od navadnih jako trpežnih do naj-finejših, kakor tudi **lovskih in te-lovadnih čevljev. Dokolenice** (gamaše) in **galoše** vedno v zalogi. Na zahtevo tudi po meri.

Popravila cenj. odjemalcem točno in solidno.
Z odličnim spoštovanjem 53
A. OMERZA
izdelovalec in zaloga čevljev v Krškem.

Skrivnost PALMA

lahke, elegantne hoje.
Brez utrujenja. — Trpi
dalje kot usnje. — Pravi

PALMA kavčukov podpetnik.

Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	30	1	50
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	80
1 " masti prašičje . . .	2	08	2	10
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	92	2	—
1 " slanine prekajene . . .	2	—	2	20
1 " sala . . .	1	92	2	00
1 " surov. margarinskega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	9	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	10
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	60
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	—	6	00
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	0	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	70	—	—
100 " " " 1 . . .	35	30	—	—
100 " " " 2 . . .	35	—	—	—
100 " " " 3 . . .	34	50	—	—
100 " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " 6 . . .	31	50	—	—
100 " " " 7 . . .	28	—	—	—
100 " " " 8 . . .	19	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	42	—	—	—
100 " ržene moke . . .	00	00	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	24
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	40	—	48
1 " kaše . . .	—	28	—	30
1 " ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	24	00
100 " rži . . .	19	—	20	—
100 " ječmena . . .	17	—	18	—
100 " ovsu . . .	22	—	24	—
100 " ajde . . .	23	50	24	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	—	19	—
100 " koruze . . .	20	—	21	—
100 " činkvantina . . .	23	—	24	—
100 " krompirja . . .	4	80	6	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9.50 do 12 K.
Cena mehkega lesu 8.— do 9.— K.

Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo

voz sena	5	—	6	—
" slame	4	—	5	—
" stelje	3	—	4	—
" detelja	5	50	6	—

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARDA
oblastveno potrjena pisarna
Ljubljana, Dunajska cesta 18
nasproti gostilno „pri Figovu“.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

Domače podjetje! Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju oljnatih barv, lakov, firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih predmetov na domačo tvrdko 48

Premrl & Jančar,
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!
Najboljša kakovost! Najnižje cene!